

Zastupnik u Skupštini Kantona Sarajevo, Aljoša Čampara

Zastupnička inicijativa

INICIJATIVA SKUPŠTINI KANTONA SARAJEVO

Povodom sve glasnije kampanje borbe protiv verbalnog i fizičkog seksualnog nasilja nad ženama pod nazivom „Nisi sama“, a koja je krenula iz susjedne Srbije nakon što se mlada glumica Milena Radulović odlučila progovoriti o seksualnom zlostavljanju koje je godinama nad njom vršio njen učitelj glume, javilo se sa istim ili sličnim iskustvima na hiljade žena iz cijelog regiona, pa i Bosne i Hercegovine.

Djevojčice, djevojke, žene, njih preko 35.000 u samo nekoliko dana okupile su se na društvenoj mreži Facebook oko grupe „Nisam tražila“ na kojoj su, uglavnom anonimno odlučile podijeliti svoje zastrašujuće priče o seksualnim zlostavljanjima koje su preživljavale ili preživljavaju, a o kojima se inače teško odlučiti bilo šta reći.

Ohrabrene talasom koji se prelio iz Srbije, reakcijom javnosti koja je žrtvama pružila podršku, institucionalnim rješavanjem problema u susjednoj Hrvatskoj koji je već u jednoj ozbiljnijoj fazi, svoj glas usudile su se pustiti i žene u Bosni i Hercegovini i mi smo im dužni pružiti svaku vrstu pomoći koju možemo.

Ova inicijativa sa nekoliko konkretnih prijedloga uslijedila je nakon analize stanja i broja svjedočenja na stranici i u javnosti koje ne odgovaraju broju procesuiranih i prijavljenih slučajeva institucijama.

Njih preko 35.000, hrabrih i odvažnih uspjele su pored svojih stahovitih svjedočanstava o zlostavljanjima da ukažu i na to šta je to što one nisu imale, ali što bi im pomoglo tada, ali i sada da se nose sa ovim velikim problemom.

Njihovi prijedlozi su minimalni u odnosu na veličinu problema kojeg moramo postati svjesni da postoji i o kojem moramo početi jasno i glasno govoriti. Još glasnije od žrtava moramo biti mi koji smo predstavnici vlasti. Ovaj problem mora se početi rješavati institucionalno.

Shodno prijedlogu ministrice pravde i uprave Kantona Sarajevo Lejle Brčić da se imenuje ekspertni tim za izradu Protokola o postupanju u slučaju seksualnog uznemiravanja i nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i pravnim licima, čiji je osnivač KS, siguran sam da će ovi konkretni prijedlozi koji su predloženi u Inicijativi Skupštini Kantona Sarajevo i koji će nadam se biti i usvojeni, biti od pomoći i da dolaze na vrijeme kako bi bili sastavni dio tog Protokola, jer ipak je to ono što nam naglašavaju konkretno žrtve, a one najbolje znaju šta je to što im je potrebno.

Iako žene koje su se sa svojim traumatičnim iskustvima dolaze iz cijele Bosne i Hercegovine, inicijativa se odnosi na Kanton Sarajevo, kao najveći univerzitetski centar naše države i u kojem je sigurno najveći broj slučajeva ovakve vrste nasilja, a slijedeći korak je da se pozitivna praksa iz Kantona Sarajevo institucionalno prenese na sve druge kantone u BiH.

Moja inicijativa stoga podrazumijeva, za početak nekoliko nužnih koraka kako bi se za žene žrtve verbalnog i fizičkog seksualnog nasilja stvorilo sigurno okruženje.

1. SIGURNA KANCELARIJA (SAFE OFFICE)

Obrazloženje: Ženama žrtvama seksualnog nasilja potrebno je mjesto u kojem će moći potražiti psihološku i pravnu pomoć nakon što budu suočene sa istim.

Da bi ova 'sigurna kancelarija' funkcionisala potrebno je obezbjediti – uslovan prostor, potrebna je fiksna linija i mobilna linija koje bi kroz različite vidove kampanje bile promovisane, a čiji brojevi bi bili istaknuti i na zvaničnoj web stranici Kantona, te mail adresa i tehnička opremljenost prostora.

Što se tiče kadra, žrtvama seksualnog nasilja najpotrebnije je da u toj kancelariji imaju na raspolaganju psihologa i pravnika. Neophodno je da ova kancelarija ima direktnu saradnju sa Ministarstvom unutrašnjih poslova KS (Uprava policije).

2. HITNA IZMJENA ETIČKOG KODEKSA UNIVERZITETA U SARAJEVU

Obrazloženje: Obzirom da su najveći broj članica grupe koje su se odlučile da podjele svoja iskustva upravo studentice potrebno je hitno izmjeniti Etički kodeks Univerziteta u Sarajevu.

Naime, Član 12. Etičkog kodeksa definiše 'Uznemiravanje' te isto tretira na potpuno bezazlen način, ne pridajući uopće posebnu pažnju, a u jednom dijelu ovog člana čak se ograđuje i kaže *'normalna komunikacija, dobronamjerne šale i kritika kao i odnosi spolne i druge intimne naravi između članova akademske zajednice koji se zasnivaju na obostranom pristanku i uzajamnom poštovanju smatraju se područjem privatnosti i nisu sami po sebi element kršenja Etičkog kodeksa'*, ostavljajući na taj način prostor profesorima da i ukoliko se neko požali na njih Etičkom odboru/savjetu, koji čine njihove radne kolege, oni obesmisle sam sadržaj prijave tvrdnjama da se radilo o gore citiranom dijelu Člana Etičkog kodeksa.

Imenovanje i funkcionisanje Etičkog odbora/savjeta definisano je Članovima Etičkog kodeksa od 29. do 38.

Pored činjenice da oba radna tijela čine kolege profesori i djelatnici Univerziteta na koje bi se studentice mogle žaliti u potpunosti diskredituje cijelu mogućnost podnošenja prijave protiv nekoga i u startu obeshrabruje.

Pored rokova koji su u trajanju od 30 pa sve do 90 dana za očitovanje po nekom pitanju koji su nerazumno veliki, Član 32. Postupak, pred etičkim odborom kaže da *'Odbor ne provjerava navode iz zahtjeva i očitivanja niti ima ovlasti istraživati ih i utvrđivati činjenice po vlastitoj inicijativi. Ako se navodi o činjenicama iz zahtjeva i navodi o činjenicama iz očitovanja razlikuju, a o istinitosti spornih tvrdnji se ne može zaključiti iz materijala koji je podnesen uz iste, odbor će u svom mišljenju tu okolnost navesti te se ograničiti na davanje stajališta o načelnom pitanju'*.

Nadalje, predmetni Etički kodeks niti u jednom svom dijelu ne propisuje sankciju za ovakvo djelo, te je potrebno hitno propisati sankciju koju će povlačiti seksualno fizičko i verbalno napastvovanje studenata.

Trenutni Etički kodeks ne pruža nikakvu zaštitu studentima i obavezna je njegova hitna izmjena u ovom pogledu, te uvezivanje sa ministarstvom unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (Uprava policije).

3. NE SMIJE BITI ZASTARE OVE VRSTE PREDMETA

Obrazloženje: Ne smije biti zastare djela u ovom slučaju. Nijedna žrtva ne smije biti primorana da prijavu ovakvu vrstu nasilja podnosi onog trenutka kada joj se nasilje događa. Riječ je prvenstveno o velikom psihološkom, a nažalost nerijetko i fizičkom šoku za žrtvu koja se u tom konkretnom momentu, pa i mjesecima poslije boji i nije u stanju govoriti o tome, posebno ukoliko se zlostavljanje ponavlja.

4. NADLEŽNOST I SANKCIJA

Obrazloženje: Potrebno je da Ministarstvo pravde Kantona Sarajevo sagleda sveukupnu legislativu vezano za predmetno pitanje.

Navodno, krivično djelo spolnog uznemiravanja u BiH je definisano samo Krivičnim zakonom RS-a i to način da će *'se ko polno uznemirava drugo lice koje se prema njemu nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti ili koje je posebno ranjivo zbog uzrasta, bolesti, invaliditeta, zavisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje kazniti zatvorom do 2 godine'*.

Jedan dio ovog pitanja regulisan je i Zakonom o zabrani diskriminacije, te je potrebno da Ministarstvo pravde sagleda sve ove aspekte i predloži da se u Krivični zakon Federacije propiše krivično djelo seksualnog uznemiravanja ukoliko ga nema, te da se harmoniziraju na nivou cijele države.

5. PREVENCIJA SEKSUALNOG NASILJA

Obrazloženje: Potrebno je da Vlada Kantona Sarajevo kroz svoje institucije, posredstvom nadležnih ministarstva, te u saradnji sa međunarodnim partnerima osmisli i provede kampanju koja će se redovno prezentovati ne samo javnosti putem određenih kanala, već koja će na neki način postati sastavni dio sistema obrazovanja.

Adolescenti još od tog perioda moraju biti svjesni problema, moraju biti ohrabreni da pravovremeno reaguju ukoliko im se desi seksualno uznemiravanje bilo koje vrste, te moraju znati da postoji sistem dostupnih mehanizama koji im može i hoće pružiti zaštitu.

Vlada u ovom slučaju mora biti nosilac aktivnosti. Svi međunarodni partneri koji izraze želju da se uključe su dobro došli, ali prema iskazima članova Facebook grupe „Nisam tražila“ sigurnost i garanciju da će biti zaista zaštićeni pružalo bi samo ono što je institucionalno uređeno i propisano.

Sarajevo 29.01.2020.

Aljoša Čampara
Zastupnik u Skupštini KS